

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2011. december 21.*

A C-411/10. és C-493/10. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság), illetve a High Court of Ireland (Írország) a Bírósághoz 2010. augusztus 18-án, illetve 2010. október 15-én érkezett, 2010. július 12-i illetve 2010. október 11-i határozataival terjesztett elő az előtte

N. S. (C-411/10)

és

a **Secretary of State for the Home Department**

között, valamint

M. E. (C-493/10),

A. S. M.,

* Az eljárás nyelve: angol.

M. T.,

K. P.,

E. H.

és

a Refugee Applications Commissioner,

a Minister for Justice, Equality and Law Reform

között,

az Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK) (C-411/10),

a United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) (UK) (C-411/10),

I - 13992

az **Equality and Human Rights Commission (EHRC)** (C-411/10),

az **Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe)** (IRL) (C-493/10),

a **United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)** (IRL) (C-493/10)

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, J. Malenovský és U. Lohmus tanácselnökök, A. Rosas (előadó), M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Arabadjiev, C. Toader és J.-J. Kasel bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. június 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- N. S. képviseletében D. Rose QC, M. Henderson és A. Pickup barristers, valamint S. York Legal Officer,

- M. E. és társai képviseletében C. Power BL, F. McDonagh SC és G. Searson solicitor,

- az Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK) (C-411/10) képviseletében S. Cox és S. Taghavi barristers, valamint J. Tomkin BL,

- az Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (IRL) (C-493/10) képviseletében B. Shipsey SC, J. Tomkin BL, és C. Ó Briain solicitor,

- az Equality and Human Rights Commission (EHRC) képviseletében G. Robertson QC, valamint J. Cooper és C. Collier solicitors,

- a United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) (UK) képviseletében R. Husain QC, R. Davies solicitor, valamint S. Knights és M. Demetriou barristers,

- Írország képviseletében D. O’Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítői: S. Moorhead SC és D. Conlan Smyth BL,

- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében C. Murrell, meghatalmazotti minőségben, segítője: D. Beard barrister,

- a belga kormány képviselőjében C. Pochet és T. Materne, meghatalmazotti minőségben,

- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,

- a német kormány képviselőjében T. Henze és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,

- a görög kormány képviselőjében A. Samoni-Rantou, M. Michelogiannaki, T. Papadopoulou, F. Dedousi és M. Germani, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues, E. Belliard és B. Beaupère-Manokha, meghatalmazotti minőségben,

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Russo avvocato dello Stato,

- a holland kormány képviselőjében C.M. Wissels és M. Noort, meghatalmazotti minőségben,

- az osztrák kormány képviselőjében G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,

- a lengyel kormány képviselőjében M. Arciszewski, B. Majczyna és M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,

- a szlovén kormány képviselőjében N. Aleš Verdir és V. Klemenc, meghatalmazotti minőségben,

- a finn kormány képviselőjében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande, M. Wilderspin és H. Kraemer, meghatalmazotti minőségben,

- a Svájci Államszövetség képviselőjében O. Kjelsen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. szeptember 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti két kérelem elsőként az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.) 3. cikke (2) bekezdésének értelmezésére, másodikként az európai uniós alapvető jogok (beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartája [a továbbiakban: Charta] 1., 4., 18. cikkében, 19. cikkének (2) bekezdésében és 47. cikkében foglalt jogokat is) értelmezésére, és harmadikként a Charta Lengyelországra és az Egyesült Királyságra történő alkalmazásáról szóló (30.) jegyzőkönyv (HL 2010. C 83., 313. o.; a továbbiakban: 30. jegyzőkönyv) értelmezésére vonatkozik.

- 2 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a 343/2003 rendelet alapján Görögországba kiutasítandó menedékkérők és az Egyesült Királyság, illetve Írország hatóságai között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954.], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.) (kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.; a továbbiakban: Genfi Egyezmény) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv (kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.; a továbbiakban: 1967. évi jegyzőkönyv), amely 1967. október 4-én lépett hatályba).
- 4 Valamennyi tagállam részes fél a Genfi Egyezményben és az 1967. évi jegyzőkönyvben, csakúgy mint Írország, a Norvég Királyság, a Svájci Államszövetség és a Liechtensteini Hercegség. Az Unió sem a Genfi Egyezményben, sem az 1967. évi jegyzőkönyvben nem részes fél, de az EUMSZ 78. cikk és a Charta 18. cikke úgy rendelkezik, hogy a menedékjogot különösen ezen egyezménnyel és jegyzőkönyvvel összhangban kell biztosítani.
- 5 A Genfi Egyezménynek „A kiutasítás vagy visszaküldés (»refoulement«) tilalma” címet viselő 33. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza (»refouler«) a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.”

A közös európai menekültügyi rendszer

- 6 Az Európai Tanács Strasbourgban 1990. december 8-án és 9-én tartott ülésén kitűzött, a tagállamok menekültpolitikáinak összehangolására irányuló célra tekintettel a tagállamok 1990. június 15-én Dublinban aláírták az Európai Közösségek valamelyik tagállamában benyújtott menedékjog iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős állam meghatározásáról szóló egyezményt (HL 1997. C 54., 1. o.; a továbbiakban: Dublini Egyezmény). Ez az egyezmény a tizenkét eredeti aláíró állam vonatkozásában 1997. szeptember 1-jén, az Osztrák Köztársaság és a Svéd Királyság vonatkozásában 1997. október 1-jén, a Finn Köztársaság vonatkozásában pedig 1998. január 1-jén lépett hatályba.

- 7 Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülésén hozott következtetései különösen arról rendelkeztek, hogy a Genfi Egyezmény teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán alapuló közös európai menekültügyi rendszer kialakítása szükséges, így módon biztosítva azt, hogy senkit ne küldjenek vissza oda, ahol ismét üldöztetésnek lenne kitéve, vagyis azt, hogy tiszteletben tartsák a visszaküldés tilalmának elvét.

- 8 Az 1997. október 2-i Amszterdami Szerződés bevezette az EK-Szerződésbe a 63. cikket, amely az Európai Tanács által a tamperei ülésen ajánlott intézkedések elfogadására irányuló hatáskört biztosított az Európai Közösség számára. Az Amszterdami Szerződés az EK-Szerződéshez csatolta az Európai Unió tagállamainak állampolgárai számára nyújtott menedékjogról szóló (24.) jegyzőkönyvet (HL 2010. C 83., 305. o.) is, amelynek értelmében a tagállamokat egymás vonatkozásában a menedékjogi ügyekkel összefüggő valamennyi jogi és gyakorlati kérdésben biztonságos származási országoknak kell tekinteni.

- 9 Az EK 63. cikk elfogadása lehetővé tette különösen azt, hogy – a Dán Királyság kivételével – a tagállamok között a Dublini Egyezményt a 343/2003 rendelet váltsa fel, amely 2003. március 17-én lépett hatályba. Ezen a jogi alapon fogadták el – az Európai Tanács tamperei ülésén hozott következtetésekben meghatározott közös európai menekültügyi rendszer kialakítása végett – a szóban forgó alapeljárásokban alkalmazandó irányelveket is.

- 10 A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta a menekültügyi téren irányadó rendelkezések: az EUMSZ 78. cikk, amely közös európai menekültügyi rendszer kialakítását írja elő, és az EUMSZ 80. cikk, amely a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának elvére emlékeztet.
- 11 A szóban forgó alapeljárások tekintetében irányadó uniós szabályozás körébe az alábbiak tartoznak:
- a 343/2003 rendelet;
 - a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelv (HL L 31., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 101. o.);
 - a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o. ; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.);
 - a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv (HL L 326., 13. o., helyesbítés: HL 2006. L 236., 35. o.).
- 12 Meg kell említeni továbbá a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló

intézkedésekről szóló, 2001. július 20-i 2001/55/EK tanácsi irányelvet (HL L 212., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 162. o.). Amint ezen irányelv (20) preambulumbekzdéséből kitűnik, az irányelv egyik célja olyan szolidaritási mechanizmus kidolgozása, amelynek célja hozzájárulni a tagállamoknak a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén történő befogadásával, illetve a befogadás következményeivel kapcsolatos erőfeszítései egyensúlyának eléréséhez.

- 13 Az Európai Unió külső határát jogellenesen átlépő külföldiek ujljenyomatadatainak rögzítése lehetővé teszi a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását. Az ujljenyomatadatok rögzítését a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujljenyomatok összehasonlítására irányuló Eurodac létrehozásáról szóló, 2000. december 11-i 2725/2000/EK tanácsi rendelet (HL L 316., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 26. o.) írja elő.
- 14 A 343/2003 rendelet és a 2003/9, a 2004/83 és a 2005/85 irányelv (1) preambulumbekzdésében arra hivatkozik, hogy a közös európai menekültügyi rendszerre is kiterjedő közös menekültpolitika az Uniónak a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló olyan térség fokozatos létrehozására irányuló célkitűzésének szerves részét képezi, amely nyitva áll mindazok számára, akik kényszerítő körülmények miatt jogszerűen keresnek védelmet a Közösségben. A fenti jogi aktusok (2) preambulumbekzdésükben ezenkívül az Európai Tanács tamperei ülésén hozott következtetéseire utalnak.
- 15 E jogszabályok mindegyike tartalmazza azt, hogy tiszteletben tartja a különösen a Chartában elismert alapvető jogokat és elveket. Konkrétan a 343/2003 rendelet (15) preambulumbekzdése úgy rendelkezik, hogy a rendelet biztosítani kívánja a Charta 18. cikkében biztosított menedékhez való jog teljes tiszteletben tartását, a 2003/9 irányelv (5) preambulumbekzdése azt tartalmazza, hogy az irányelv biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság teljes tiszteletben tartását, előmozdítva a Charta 1. és 18. cikkének alkalmazását, a 2004/83 irányelv (10) preambulumbekzdése pedig azt mondja ki, hogy ezen irányelv biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását.

16 A 343/2003 rendelet 1. cikke értelmében e rendelet megállapítja egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok valamelyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételeket és eljárási szabályokat.

17 E rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megvizsgálják harmadik országok minden olyan állampolgárának kérelmét, aki egy tagállam határán vagy területén menedékjogot kér. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve minden tagállam megvizsgálhatja a harmadik ország állampolgára által hozzá benyújtott menedékjog iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős. Ez esetben ez a tagállam válik e rendelet értelmében felelős tagállammá, vállalva a felelősséggel együtt járó kötelezettségeket. Ez a tagállam szükség esetén tájékoztatja a korábbi felelős tagállamot, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállamot, vagy azt a tagállamot, amelyet a kérelmező átvételével vagy visszavételével kapcsolatban kerestek meg.”

18 A 343/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „felelős tagállam” meghatározásának lehetővé tétele érdekében a rendelet III. fejezete objektív és a következők alapján rangsorolt feltételek felsorolását tartalmazza: a kíséző nélküli kiskorúak, a család egysége, a tartózkodásra jogosító engedély vagy vízum kibocsátása, a valamely tagállamba történő jogellenes beutazás vagy ott-tartózkodás, a valamely tagállamba történő jogszerű beutazás és a valamely tagállam repülőterének nemzetközi tranzitterületén benyújtott kérelmek.

- 19 E rendelet 13. cikke úgy rendelkezik, hogy amennyiben a rangsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem határozható meg felelősként a menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért, az első olyan tagállam felelős a menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynél a menedéjog iránti kérelmet benyújtották.
- 20 A 343/2003 rendelet 17. cikke értelmében amennyiben az a tagállam, amelyben menedéjog iránti kérelmet nyújtottak be, úgy véli, hogy egy másik tagállam felelős a kérelem megvizsgálásáért, haladéktalanul felkérheti a másik tagállamot, hogy vegye át a kérelmezőt.
- 21 E rendelet 18. cikkének (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, ha a tagállam a két – illetve sürgős eljárás kérése esetén egy – hónapos határidőn belül nem válaszol, a kérelem elfogadásával egyenértékű, és a tagállamnak az adott személy átvételére irányuló kötelezettségét vonja maga után, beleértve a megérkezésével kapcsolatos megfelelő intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseket.
- 22 A 343/2003 rendelet 19. cikke a következőképpen hangzik:

„(1) Amennyiben a megkeresett tagállam kész átvenni a kérelmezőt, az a tagállam, amelyben a menedéjog iránti kérelmet benyújtották, értesíti a kérelmezőt arról a határozatáról, hogy nem vizsgálja meg a kérelmét, valamint a kérelmező felelős tagállamnak történő átadására vonatkozó kötelezettségéről.

(2) Az (1) bekezdésben említett határozatnak tartalmaznia kell az alapjául szolgáló indokokat. Tartalmazza az átadás lebonyolításának részletezett határidejét, és szükség esetén információt nyújt a helyről és időpontról, ahol és amikor a kérelmezőnek meg kell jelennie, ha utazásáról a felelős tagállamba maga gondoskodik. Ez a határozat fellebbezés vagy felülvizsgálat tárgya lehet. A határozatra vonatkozó fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs felfüggesztő hatálya az átadás végrehajtására, kivéve ha a bíróságok vagy az illetékes hatóságok, amennyiben ezt a nemzeti jog megengedi, eseti alapon másként nem döntenek.

[...]

(4) Amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, az a tagállam felelős, amelyben a menedékjog iránti kérelmet benyújtották. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra a menedékkérő börtönbüntetése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha a menedékkérő ismeretlen helyen tartózkodik.

[...]”

- 23 Az Egyesült Királyság a jelen ítélet 11–13. pontjában említett rendeletek és négy irányelv mindegyikének alkalmazásában részt vesz. Írország ezzel szemben részt vesz a rendeletek és a 2004/83, a 2005/85 és a 2001/55 irányelv alkalmazásában, a 2003/9 irányelvében viszont nem.
- 24 A Dán Királyságot kötelezi az a megállapodás, amelyet az Európai Közösséggel a 343/2003 rendelet és a 2725/2000 rendelet rendelkezéseinek Dániára történő kiterjesztésére vonatkozóan kötött, és amelyet a 2006. február 21-i 2006/188/EK tanácsi határozat (HL L 66., 37. o.) hagyott jóvá. A jelen ítélet 11. pontjában említett irányelvek nem kötik a Dán Királyságot.
- 25 A Közösség az Izlandi Köztársasággal és a Norvég Királysággal is kötött megállapodást a tagállamok egyikében, illetve Izlandon vagy Norvégiában benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős állam meghatározására vonatkozó feltételekről és eljárási szabályokról, amelyet a 2001. március 15-i 2001/258/EK tanácsi határozat (HL L 93., 38. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 76. o.) hagyott jóvá.
- 26 A Közösség a Svájci Államszövetséggel szintén kötött megállapodást a tagállamok egyikében, illetve a Svájcban benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős állam meghatározására vonatkozó feltételekről és eljárási szabályokról,

amelyet a 2008. január 28-i 2008/147/EK tanácsi határozat (HL L 53., 3. o.) hagyott jóvá, valamint a Svájci Államszövetséggel és a Liechtensteini Hercegséggel az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti megállapodáshoz csatolt, a tagállamok egyikében vagy Svájcban benyújtott menedékkérő iránti kérelem megvizsgálásáért felelős állam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló jegyzőkönyvet, amelyet a 2008. október 24-i 2009/487/EK tanácsi határozat (HL 2009. L 161., 6. o.) hagyott jóvá.

- 27 A 2003/9 irányelv megállapítja a menedékkérők tagállamokban történő befogadásának minimumszabályait. Ezek a szabályok különösen a következőkre vonatkoznak: a menedékkérők információval és okmányokkal való ellátására irányuló kötelezettségek, a tagállamok által a menedékkérőknek a területen történő tartózkodására és mozgására vonatkozóan hozható határozatok, a családok, az orvosi vizsgálatok, a kiskorúak iskoláztatása és oktatása, a menedékkérők foglalkoztatása, valamint szakképzésben való részvétele, a befogadás anyagi feltételeire és a kérelmezők egészségügyi ellátására vonatkozó általános szabályok, a befogadás feltételeinek módozatai és a menedékkérők számára biztosítandó egészségügyi ellátás.
- 28 Ez az irányelv a befogadási feltételek szintjének ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségről, és az ugyanezen irányelvhez kapcsolódó tárgykör és határozatok vonatkozásában gyakorolható jogorvoslatról is rendelkezik. Az irányelv ezenkívül a hatóságok képzésére és az irányelv átültetése érdekében hozott nemzeti rendelkezések végrehajtásához szükséges erőforrásokra vonatkozóan is tartalmaz szabályokat.
- 29 A 2004/83 irányelv a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeire és a biztosított védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályokat állapítja meg. A II. fejezete több rendelkezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan kell a kérelmeket értékelni. A III. fejezete meghatározza a menekültkénti elismerés feltételeit. A IV. fejezete a menekült jogállásra vonatkozik. Az V. és VI. fejezete

a kiegészítő védelemre való jogosultság és a kiegészítő védelmi jogállás feltételeit tárgyalja. A VII. fejezete a nemzetközi védelem tartalmát meghatározó, különböző szabályokat tartalmaz. Ezen irányelv 20. cikkének (1) bekezdése értelmében e fejezet rendelkezései nem sértik a Genfi Egyezményben megállapított jogokat.

30 A 2005/85 irányelv meghatározza a menedékkérők jogait és a kérelmek megvizsgálására irányuló eljárást.

31 A 2005/85 irányelv „Az európai biztonságos harmadik ország fogalma” címet viselő 36. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy a menedékjog iránti kérelmet és a kérelmező biztonságát különleges körülményeire való tekintettel nem, vagy csak részben vizsgálják meg a II. fejezetben meghatározott módon, ha az illetékes hatóság a tények alapján azt állapította meg, hogy a menedékkérő egy, a (2) bekezdés értelmében biztonságos harmadik ország területéről kíván belépni, vagy lépett be illegálisan az ország területére.”

32 A (2) bekezdésben foglalt feltételek többek között az alábbiakra irányulnak:

– a Genfi Egyezmény megerősítése és rendelkezéseinek tiszteletben tartása;

– jogszabályi előírásokon alapuló menekültügyi eljárás megléte;

- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) megerősítése és rendelkezéseinek – különösen a hatékony jogorvoslattal kapcsolatos szabályoknak – a tiszteletben tartása.

³³ A 2005/85 irányelv 39. cikke meghatározza azokat az eseteket, amikor biztosítani kell a hatékony jogorvoslatok tagállami bíróságok előtti benyújtásának lehetőségét. A 39. cikk (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontja szerint idetartoznak azok a határozatok, amelyek a további vizsgálatnak nem adnak helyt az irányelv 36. cikke értelmében.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-411/40. sz. ügy

- ³⁴ Az alapeljárás felperese, N. S., afgán állampolgár, aki az Egyesült Királyságba irányuló utazása során többek között Görögországon is átutazott. Görögországban 2008. szeptember 24-én letartóztatták, de nem nyújtott be menedékjog iránti kérelmet.
- ³⁵ N. S. szerint őt a görög hatóságok négy napon keresztül fogva tartották, majd kiszabadulását követően arra kötelezték, hogy 30 napon belül hagyja el Görögországot. Azt állítja, hogy bár megpróbálta elhagyni Görögországot, a rendőrség letartóztatta és visszaküldte Törökországba, ahol két hónapon át sanyarú körülmények között tartották fogva. A törökországi fogva tartásból megszökve sikerült eljutnia az Egyesült Királyságba, ahová 2009. január 12-én érkezett meg, és ahol ugyanezen a napon menedékjog iránti kérelmet nyújtott be.

- 36 2009. április 1-jén a Secretary of State for the Home Department (a továbbiakban: Secretary of State) a 343/2003 rendelet 17. cikke alapján felkérte a Görög Köztársaságot, hogy menedékjog iránti kérelmének megvizsgálása céljából vegye át az alapeljárás felperesét. A Görög Köztársaság erre a kérelemre nem válaszolt az említett rendelet 18. cikkének (7) bekezdésében meghatározott határidőn belül, és ezért beállt az a vélelem, hogy Görögország e rendelkezés alapján 2009. június 18-án elfogadta a felperes kérelmének megvizsgálására irányuló felelősséget.
- 37 2009. július 30-án a Secretary of State tájékoztatta az alapeljárás felperesét annak elrendeléséről, hogy 2009. augusztus 6-án kiutasítják Görögországba.
- 38 2009. július 31-én a Secretary of State közölte az alapeljárás felperesével azt a határozatot, amely a menekültügyről és a bevándorlásról (kérelmezőkre irányuló bánásmód és egyéb vonatkozások) szóló, 2004. évi törvény (Asylum and Immigration [Treatment of Claimants, etc] Act 2004; a továbbiakban: 2004. évi menekültügyi törvény) 3. melléklete, 2. része, 5. pontjának (4) bekezdése alapján megerősítette, hogy az alapeljárás felperesének azon állítása, miszerint Görögországba való kiutasítása sértené az EJEE-ből eredő jogait, nyilvánvalóan megalapozatlan, mivel a Görög Köztársaság a 2004. évi menekültügyi törvény 3. mellékletének 2. részében található „biztonságos országok jegyzékében” szerepel.
- 39 E megerősítő határozat eredményeként az alapeljárás felperesének a 2004. évi menekültügyi törvény 3. melléklete 2. része 5. pontjának (4) bekezdése alapján nem volt joga az Egyesült Királyságban halasztó hatályú, menekültüggyel kapcsolatos fellebbezést („immigration appeal”) benyújtani az őt Görögországba kiutasító határozat ellen, amelyre egyébként ilyen megerősítő határozat hiányában jogosult lett volna.
- 40 2009. július 31-én az alapeljárás felperese azt kérte a Secretary of State-től, hogy a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján vállalja a felelősséget menedékjog iránti kérelmének elbírálásáért, azon az alapon, hogy az uniós jogból, az EJEE-ből és/

vagy a Genfi Egyezményből eredő alapvető jogai sérelmet szenvednének, amennyiben őt kiutasítanák Görögországba. A Secretary of State 2009. augusztus 4-i levelében fenntartotta az alapeljárás felperesének Görögországba való kiutasítását elrendelő határozatát, és azt a határozatát, amely megerősítette, hogy az alapeljárás felperesének az EJEE-re alapított állítása nyilvánvalóan megalapozatlan.

- 41 2009. augusztus 6-án az alapeljárás felperese a Secretary of State határozataival szemben bírósági felülvizsgálat („judicial review”) engedélyezésére irányuló kérelmet terjesztett elő. Ennek eredményeként a Secretary of State visszavonta a kiutasítására vonatkozóan adott utasításokat. 2009. október 14-én a felperes engedélyt kapott, hogy előterjessze bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét.
- 42 A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) 2010. február 24. és 26. között vizsgálta. 2010. március 31-én hozott ítéletében Cranston bíró elutasította a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet, ugyanakkor engedélyt adott az alapeljárás felperesének, hogy ezt az ítéletet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) előtt megfellebbezze.
- 43 Az alapeljárás felperes 2010. április 21-én fellebbezést nyújtott be az utóbb említett bíróság előtt.
- 44 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból – amelyben az utóbbi bíróság a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) ítéletére hivatkozik – a következők állapíthatók meg:
- a görögországi menekültügyi eljárásoknál súlyos hiányosságok tapasztalhatók: a kérelmezőknek nagy nehézséget jelent, hogy a szükséges alaki követelményeknek megfeleljenek, nem kapnak elegendő tájékoztatást és segítséget, és a kérelmeiket nem vizsgálják meg alaposan;

- rendkívül alacsony arányban adják meg a menedékjogot;

- a bírósági jogorvoslatok nem elegendők, és igen nehezen hozzáférhetők;

- a menedékkérők befogadásának feltételei nem megfelelőek: vagy nem megfelelő körülmények között tartják őket, vagy fedél és élelem nélkül, inségben élnek a szabadban.

⁴⁵ A High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) úgy ítélte meg, hogy nem állapítható meg annak veszélye, hogy a 343/2003 rendelet alapján kiutasított személyeket Görögországból visszaküldik Afganisztánba, illetve Törökországba, az alapeljárás felperese a kérdést előterjesztő bíróság előtt azonban vitatta ezt a megállapítást.

⁴⁶ A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) előtt a Secretary of State elismerte, hogy „a Chartában foglalt alapvető jogokra hivatkozni lehet az Egyesült Királysággal szemben, és [...] az Administrative Court tévedett, amikor ennek ellenkezőjét állapította meg”. A Secretary of State szerint a Charta csupán ismételten rögzíti a már korábban is az uniós jog részét képező jogokat, és nem hoz létre egyetlen új jogot sem. A Secretary of State azonban arra hivatkozott, hogy a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a Secretary of State köteles figyelembe venni az uniós alapvető jogokat a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt diszkrecionális jogkörének gyakorlása során. A Secretary of State szerint e diszkrecionális jogkör gyakorlása nem tartozik az uniós jog hatálya alá.

- 47 Másodlagosan a Secretary of State azt állította, hogy az uniós alapvető jogok tiszteletben tartására irányuló kötelezettség nem követeli meg tőle, hogy figyelembe vegye azokat a bizonyítékokat, amelyek szerint fennáll annak komoly veszélye, hogy Görögországba való visszaküldése esetén megsértik a fellebbező uniós jog által biztosított alapvető jogait. A 343/2003 rendelet rendszere ugyanis feljogosítja a Secretary of State-et, hogy azon megdönthetetlen vélelem alapján járjon el, amely szerint Görögország (vagy bármely más tagállam) eleget fog tenni az uniós jogból eredő kötelezettségeinek.
- 48 Végül az alapeljárás felperese a kérdést előterjesztő bíróság előtt azt adta elő, hogy a Charta által biztosított védelem magasabb rendű és szélesebb körű, mint az EJEE 3. cikke által nyújtott védelem, és ez eltérő eredményhez vezethet a jelen ügyben.
- 49 A 2010. július 12-i tárgyaláson a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélte meg, hogy ahhoz, hogy elbírálhassa a fellebbezést, egyes uniós jogi kérdésekben állást kell foglalni.
- 50 E körülmények között a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Az [EUSZ] 6. cikk és/vagy [a Charta] 51. cikke vonatkozásában az uniós jog hatálya alá tartozik-e valamely tagállamnak a 343/2003 [...] rendelet [...] 3. cikkének (2) bekezdése alapján arról hozott határozata, hogy megvizsgál-e egy olyan menedékjog iránti kérelmet, amelynek megvizsgálásáért a Rendelet III. fejezetében szereplő feltételek alapján nem felelős?

Az 1. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

- 2) A tagállam teljesíti-e az európai uniós alapvető jogok (beleértve a Charta 1., 4., 18. cikkében, 19. cikkének (2) bekezdésében és 47. cikkében szereplő jogokat is) tiszteletben tartására irányuló kötelezettségét, amennyiben abba a tagállamba küldi a menedékkérőt, amelyet a [343/2003 rendelet] 3. cikk[ének] (1) bekezdése [az e rendelet] III. fejezetében szereplő feltételekkel összhangban felelős államként jelöl ki, tekintet nélkül az ebben az államban fennálló helyzetre?

- 3) Különösen, kizárja-e az európai uniós alapvető jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége annak a megdönthetetlen vélelemnek az alkalmazását, amely szerint a felelős állam tiszteletben fogja tartani i. a kérelmező uniós jogon alapuló alapvető jogait; és/vagy ii. a 2003/9/EK irányelv [...], a 2004/83/EK irányelv [...], és/vagy a 2005/85/EK irányelv [...] által előírt minimumszabályokat?

- 4) Másodlagosan, a tagállam az uniós jog alapján köteles-e, és ha igen, milyen körülmények között köteles a [343/2003 rendelet] 3. cikkének (2) bekezdése szerint megvizsgálni egy kérelmet, és felelősséget vállalni azért, amennyiben a felelős államnak való átadás esetén a [menedékkérőt] alapvető jogainak, különösen a Charta 1., 4., 18. cikkében, 19. cikkének (2) bekezdésében és/vagy 47. cikkében szereplő jogainak megsértése fenyegeti, és/vagy fennáll a veszély, hogy rá nézve nem fogják alkalmazni [a 2003/9, a 2004/83 és a 2005/85 irányelv] által előírt minimumszabályokat?

- 5) Azon személyek tekintetében, akikre a [343/2003 rendelet] vonatkozik, szélesebb körű-e az uniós jog általános elvei, és különösen a Charta 1., 18. és 47. cikkében szereplő jogok által biztosított védelem, mint az [EJEE]3. cikke által biztosított védelem?

- 6) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkében szereplő jogokkal a nemzeti jog valamely olyan rendelkezése, amely arra kötelezi a bíróságot, hogy annak megítélése során, hogy valamely személy a [343/2003 rendelet] alapján jogszerűen kiutasítható-e egy másik tagállamba, úgy kezelje ezt a tagállamot, mint olyan államot, amelyből nem küldik tovább a szóban forgó személyt az [EJEE], illetve [a Genfi Egyezmény] és az [1967. évi jegyzőkönyv] szerinti jogainak megsértésével másik államba?
- 7) Amennyiben az előző kérdések az Egyesült Királyság kötelezettségei kapcsán merülnek fel, a [...] (30.) jegyzőkönyv figyelembevételre befolyásolja-e a [2–6. kérdésre] adott válaszokat?”

A 493/10. sz. ügy

- 51 Ez az ügy az alapeljárások öt, egymással kapcsolatban nem álló, Afganisztánból, Iránból és Algériából származó felperesére vonatkozik. Mindegyikük átutazott Görögországon, ahol jogellenes beutazás miatt letartóztatták őket. Ezt követően Írországba utaztak, ahol menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be. Az alapeljárások felperesei közül három anélkül nyújtotta be a menedékjog iránti kérelmét, hogy jelezte volna, hogy korábban görög területen tartózkodott, míg a másik két kérelmező elismerte korábbi görögországi tartózkodását. Az Eurodac rendszer megerősítette, hogy korábban mind az öt kérelmező görög területre utazott be, de menedékjog iránti kérelmet ott egyikük sem nyújtott be.
- 52 Valamennyi alapeljárásbeli felperes elutasítja a Görögországba történő visszairányítást. Amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, nem történt hivatkozás arra, hogy az alapeljárások felpereseinek a 343/2003 rendelet alapján Görögországnak történő átadása sértene az EJEE 3. cikkét a visszaküldés, a láncszerű visszaküldés, az embertelen bánásmód vagy a menedékjogi eljárás félbeszakításának

veszélye miatt. Azt sem állították, hogy az átadás az EJEE bármely más cikkét sértené. Az alapeljárások felperesei arra hivatkoznak, hogy a menedékkérők számára nem állnak rendelkezésre megfelelő eljárások, illetve feltételek Görögországban, ezért Írország köteles gyakorolni a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti diszkrecionális jogkörét, és vállalni a felelősséget menedékjog iránti kérelmük megvizsgálásáért és elbírálásáért.

53 E körülmények között a High Court of Ireland felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A 343/2003/EK tanácsi rendelet [...] alapján köteles-e az átadó tagállam vizsgálni azt, hogy a fogadó tagállam megfelel-e [a Charta] 18. cikkének, valamint a 2003/9/EK [...], a 2004/83/EK [...] és a 2005/85/EK tanácsi irányelveknek [...], továbbá a 343/2003/EK tanácsi rendeletnek?

2) Igenlő válasz esetén, és amennyiben az állapítható meg, hogy a fogadó tagállam nem felel meg a fenti rendelkezések közül egynek vagy többnek, az átadó tagállam köteles-e a 343/2003/EK [...] rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján vállalni a felelősséget a kérelem megvizsgálásáért?”

54 A Bíróság elnöke 2011. május 16-i végzésével a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette a C-411/10. sz. és a C-493/10. sz. ügyet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről

- 56 A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) lényegében arra kér választ, hogy az EUSZ 6. cikk és/vagy a Charta 51. cikke vonatkozásában az uniós jog hatálya alá tartozik-e valamely tagállamnak a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján arról hozott határozata, hogy megvizsgál-e egy olyan menedékkjog iránti kérelmet, amelynek megvizsgálásáért az e rendelet III. fejezetében szereplő feltételek alapján nem felelős.

A Bírósághoz benyújtott észrevételek

- 56 N. S., az Equality and Human Rights Commission (EHRC), az Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe (UK), a United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), a francia, a holland az osztrák és a finn kormány, valamint az Európai Bizottság úgy véli, hogy a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján hozott határozatok az uniós jog hatálya alá tartoznak.
- 57 N. S. e tekintetben hangsúlyozza, hogy az e rendelkezésben biztosított jogkör gyakorlása nem feltétlenül kedvezőbb a kérelmezőre nézve, ami arra is magyarázatot ad, hogy miért javasolta a Bizottság a dublini rendszer értékeléséről szóló, 2007. június 6-án közzétett jelentésében (COM(2007) 299 végleges) azt, hogy a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében biztosított jogkört csak a menedékkérő beleegyezésével lehessen gyakorolni.

- 58 Az Amnesty International Ltd and the AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK) és a francia kormány szerint – többek között – a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében biztosított lehetőséget az indokolja, hogy a rendelet célja az alapvető jogok védelme, és hogy szükséges lehet az ebben a rendelkezésben biztosított jogkör gyakorlása.
- 59 A finn kormány azt hangsúlyozza, hogy a 343/2003 rendelet egy rendszert alkotó szabályhalmaz része.
- 60 A Bizottság szerint ha egy rendelet valamely tagállam számára diszkrecionális jogkört biztosít, akkor azt a tagállamnak az uniós jogot tiszteletben tartva kell gyakorolnia (az 5/88. sz. Wachauf-ügyben 1989. július 13-án hozott ítélet [EBHT 1989., 2609. o.]; a C-578/08. sz. Chakroun-ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-1839. o.] és a C-400/10. PPU. sz. McB.-ügyben 2010. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-8965. o.]). A Bizottság hangsúlyozza, hogy a tagállam által a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján hozott határozat következményekkel jár erre a tagállamra nézve, amelyet az uniós eljárási kötelezettségek és az irányelvek köteleznek.
- 61 Írország, az Egyesült Királyság, a belga kormány és az olasz kormány ezzel szemben úgy véli, hogy az ilyen határozatok nem tartoznak az uniós jog hatálya alá. A hivatkozott érvek a következők: a szöveg egyértelműsége, amely szerint lehetőségről van szó, a „szuverenitási”, illetve „diszkrecionális kikötésre” való hivatkozás a bizottsági dokumentumokban, az ilyen kikötés létének oka, vagyis a humanitárius indokok, és végül a 343/2003 rendelettel létrehozott rendszer logikája.
- 62 Az Egyesült Királyság hangsúlyozza, hogy a C-260/89. sz. ERT-ügyben 1991. június 18-án hozott ítélet (EBHT 1991., I-2925. o.) 43. pontja értelmében a szuverenitási kikötés nem minősül eltérésnek. Arra is rámutat, hogy az a tény, hogy ennek a kikötésnek a gyakorlati alkalmazása minősül az uniós jog végrehajtásának, nem jelenti

azt, hogy a tagállamok nem tartják tiszteletben az alapvető jogokat, mivel a Genfi Egyezmény és az EJEE kötelezi őket. A belga kormány viszont azt hangsúlyozza, hogy a menedékkérő átadására vonatkozó határozat végrehajtása a 343/2003 rendelet alkalmazását vonja maga után, és ezért az EUSZ 6. cikk és a Charta hatálya alá tartozik.

- 63 A cseh kormány szerint a tagállami határozat az uniós jog hatálya alá tartozik abban az esetben, ha a tagállam a szuverenitási kikötéssel él, nem tartozik viszont az uniós jog hatálya alá akkor, ha nem gyakorolja ezt a jogkört.

A Bíróság válasza

- 64 A Charta 51. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok csak annyiban címzettjei a Charta rendelkezéseinek, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.
- 65 A 343/2003 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének vizsgálata azt bizonyítja, hogy ez a rendelkezés olyan mérlegelési jogkört biztosít a tagállamoknak, amely az EUM-Szerződésben meghatározott és az uniós jogalkotó által kidolgozott közös európai menekültügyi rendszer szerves részét képezi.
- 66 Ezt a mérlegelési jogkört – ahogyan ezt a Bizottság is kiemelte – a tagállamoknak az említett rendelet többi rendelkezését tiszteletben tartva kell gyakorolniuk.

- 67 Ezenkívül a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy az ugyan-ezen rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt elvtől való eltérés bizonyos, a rendeletben meghatározott konkrét következményeket von maga után. Így az a tagállam, amely úgy határoz, hogy maga vizsgálja meg a menedéjog iránti kérelmet, a 343/2003 rendelet értelmében felelős állam lesz, és adott esetben tájékoztatnia kell a menedéjog iránti kérelemmel érintett tagállamot vagy tagállamokat.
- 68 Ezek a szempontok megerősítik azt az értelmezést, miszerint a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése által a tagállamok számára biztosított mérlegelési jogkör a menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozóan az említett rendeletben megállapított eljárási szabályok részét képezi, és ezért a közös európai menekültügyi rendszernek csupán egyik elemét alkotja. Így az ezen mérlegelési jogkört gyakorló tagállamot olyannak kell tekinteni, mint amely a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az Unió jogát hajtja végre.
- 69 Következésképpen a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt kell válaszolni, hogy az EUSZ 6. cikk és/vagy a Charta 51. cikke vonatkozásában az uniós jog végrehajtásának minősül valamely tagállamnak a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján arról hozott határozata, hogy megvizsgál-e egy olyan menedéjog iránti kérelmet, amelynek megvizsgálásáért az e rendelet III. fejezetében szereplő feltételek alapján nem felelős.

A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett második, harmadik, negyedik és hatodik kérdésről, valamint a C-493/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésről

- 70 A C-411/10. sz. ügyben másodikként és a C-493/10. sz. ügyben elsőként előterjesztett kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kérnek választ, hogy az a tagállam, amelynek át kell adnia a menedékkérőt a 343/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint felelős tagállamnak, köteles-e ellenőrizni azt, hogy ez

utóbbi tagállam tiszteletben tartja-e az uniós alapvető jogokat, a 2003/9, a 2004/83 és a 2005/85 irányelvet, valamint a 343/2003 rendeletet.

- 71 A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéssel a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) lényegében arra kér választ, hogy kizárja-e a menedékkérő átadására köteles tagállam alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettsége annak a megdönthetetlen vélelemnek az alkalmazását, amely szerint a felelős állam tiszteletben tartja a kérelmező uniós jogon alapuló alapvető jogait és/vagy a fent említett irányelvekből eredő minimumszabályokat.
- 72 A C-411/10. sz. ügyben negyedikként és a C-493/10. sz. ügyben másodikként előterjesztett kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kérnek választ, hogy amennyiben megállapítást nyer, hogy a felelős tagállam nem tartja tiszteletben az alapvető jogokat, köteles-e a menedékkérő átadására köteles tagállam a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján vállalni a felelősséget a kérelem megvizsgálásáért.
- 73 Végül a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdéssel a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) lényegében arra kér választ, hogy összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkében foglalt jogokkal a nemzeti jog valamely olyan rendelkezése, amely arra kötelezi a bíróságokat, hogy annak megítélése során, hogy valamely személy a 343/2003 rendelet alapján jogszerűen kiutasítható-e egy másik tagállamba, „biztonságos államként” kezelje ezt a tagállamot.
- 74 Ezeket a kérdéseket együtt kell tárgyalni.

- 75 A közös európai menekültügyi rendszer a Genfi Egyezmény teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán, valamint annak biztosításán alapul, hogy senkit ne küldjenek vissza oda, ahol ismét üldöztetésnek lenne kitéve. A Genfi Egyezmény és az 1967. évi jegyzőkönyv tiszteletben tartásáról a Charta 18. cikke és az EUMSZ 78. cikk rendelkezik (lásd a C-175/08., C-176/08., C-178/08. és C-179/08. sz., Salahadin Abdulla egyeztetett ügyekben 2010. március 2-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-1493. o.] 53. pontját, valamint a C-31/09. sz. Bolbol-ügyben 2010. június 17-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5539. o.] 38. pontját).
- 76 Ahogyan arra a jelen ítélet 15. pontja is rámutat, az alapeljárások szempontjából releváns különböző rendeletek és irányelvek rendelkeznek arról, hogy tiszteletben tartják a Chartában elismert alapvető jogokat és elveket.
- 77 Arra is rá kell mutatni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamoknak, amelletts hogy saját nemzeti jogukat az uniós joggal összhangban kell értelmezniük, arra is ügyelniük kell, hogy a másodlagos jog valamely szabályának ne olyan értelmezését vegyék alapul, amely ellentétes az uniós jogrend révén védelemben részesített alapvető jogokkal vagy az uniós jog más általános elveivel (lásd ebben az értelemben a C-101/01. sz. Lindqvist-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12971. o.] 87. pontját, valamint a C-305/05. sz., Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ügyben 2007. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-5305. o.] 28. pontját).
- 78 A közös európai menekültügyi rendszert létrehozó dokumentumok vizsgálatából az állapítható meg, hogy ennek a rendszernek a kialakításakor abból a feltételezésből indultak ki, hogy az abban részt vevő – akár tag-, akár harmadik – államok tiszteletben tartják az alapvető jogokat, beleértve a Genfi Egyezményen és az 1967. évi jegyzőkönyvön, valamint az EJEE-n alapuló jogokat, és hogy a tagállamok e tekintetben kölcsönös bizalmat tanúsíthatnak egymás iránt.

- 79 Pontosan erre a kölcsönös bizalmi elvre építve fogadta el az uniós jogalkotó a 343/2003 rendeletet és a jelen ítélet 24–26. pontjában felsorolt megállapodásokat annak érdekében, hogy ésszerűsítsék a menedékjog iránti kérelmek elbírálását, és hogy elkerüljék azt, hogy a rendszer megakadjon amiatt, hogy az állami hatóságoknak ugyanazon kérelmező által benyújtott több kérelmet is el kell bírálniuk, hogy a menedékjogi kérelem elbírálásáért felelős állam meghatározását illetően növeljék a jogbiztonságot, és ezáltal elkerülhetővé váljék az ún. forum shopping, és mindezeknek az a fő célja, hogy mind a menedékkérők, mind a résztvevő államok érdekében felgyorsítsa a kérelmek elbírálását.
- 80 Ilyen feltételek mellett azt kell vélelmezni, hogy a menedékkérőkkel kapcsolatos bánásmód minden tagállamban megfelel a Charta, a Genfi Egyezmény és az EJEE követelményeinek.
- 81 Nem zárható azonban ki, hogy a gyakorlatban ez a rendszer egy adott tagállamban súlyos működési nehézségekkel szembesül, és így komoly veszélye áll fenn annak, hogy a menedékkérők az e tagállamnak történő átadásuk esetén alapvető jogaikkal összeegyeztethetetlen bánásmódnak lesznek kitéve.
- 82 Mindamellett ebből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az alapvető jogok felelős tagállam általi bármely megsértése érintené a többi tagállamnak a 343/2003 rendelet rendelkezéseinek tiszteletben tartására irányuló kötelezettségeit.
- 83 Itt ugyanis nem más forog kockán, mint az Unió létezésének oka, továbbá a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség és közelebről a közös európai menekültügyi rendszer megvalósítása, amely a kölcsönös bizalmon, és azon a vélelmen alapul, hogy a többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot és konkrétan az alapvető jogokat.

- 84 Nem lenne ezenkívül összeegyeztethető a 343/2003 rendelet céljaival és rendszerével sem, ha a 2003/9, a 2004/83 vagy a 2005/85 irányelv legcsekélyebb megsértése is elegendő lenne ahhoz, hogy meghiúsuljon a menedékkérőnek az elsődlegesen felelős tagállam részére történő átadása. Ugyanis amint az különösen a C-411/10. sz. ügyben ismertetett indítvány 124. és 125. pontjából is kitűnik, a 343/2003 rendelet célja – vélelmezve, hogy a menedékkérő alapvető jogait a kérelme megvizsgálásáért elsődlegesen felelős tagállamban tiszteletben fogják tartani – a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam gyors meghatározására irányuló, világos és alkalmazható módszer kialakítása. E célok érdekében a 343/2003 rendelet olyan szabályozást tartalmaz, amely szerint az Unió valamely országában benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért csak egyetlen tagállam felelős, amelynek meghatározására objektív kritériumok alapján kerül sor.
- 85 Márpedig ha a 2003/9, a 2004/83 vagy a 2005/85 irányelv különálló rendelkezéseinek a felelős tagállam általi bármely megsértése azzal járna, hogy a menedékjog iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállam nem adhatná át a kérelmezőt az elsőként említett államnak, akkor a felelős tagállam meghatározása tekintetében a 343/2003 rendelet III. fejezetében rögzített kritériumok mellett egy további kizáró feltétel jönne létre, amely szerint a fent említett irányelvek szabályainak egy adott tagállamban történő, jelentéktelen mértékű megsértése is azt eredményezhetné, hogy ez a tagállam mentesülne az említett rendeletben megállapított kötelezettségek alól. Ez a következmény az említett kötelezettségeket tartalmilag kiüresíténé, és az Unióban benyújtott menedékjog iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős tagállam gyors meghatározására irányuló célt is veszélybe sodorhatná.
- 86 Ha azonban komolyan attól kell tartani, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően rendszeres zavarok tapasztalhatók, amelyek az e tagállamnak átadott menedékkérőkkel szemben a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódot is magukban foglalják, akkor a menedékkérők átadása összeegyeztethetetlen lenne az említett rendelkezéssel.

- 87 A görögországi helyzettel kapcsolatban a Bíróság elé észrevételeket terjesztő felek nem vitatják, hogy 2010-ben az illegális bevándorlók csaknem 90%-a ezen a tagállamon keresztül jutott be az Unió területére, és így a bevándorlók beözönlése miatt erre a tagállamra a többi tagállamhoz képest aránytalan teher hárul, és a görög hatóságok gyakorlatilag képtelenek megbirkózni ezzel. A Görög Köztársaság előadta, hogy a tagállamok nem fogadták el a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy függesszék fel a 343/2003 rendelet alkalmazását, és az első beutazás kritériumát enyhítve módosítsák a rendeletet.
- 88 Az alapeljárásokban szereplőhöz hasonló helyzetben – 2009 júniusában egy menedékkérőt átadtak Görögországnak, a 343/2003 rendelet értelmében felelős államnak – az Emberi Jogok Európai Bírósága többek között úgy ítélte meg, hogy a Belga Királyság megsértette az EJE 3. cikkét egyrészt azért, hogy a kérelmezőt a görögországi menekültügyi eljárás hiányosságaiból eredő veszélyeknek tette ki, mivel a belga hatóságok tudták, illetve tudniuk kellett azt, hogy egyáltalán nem volt arra garancia, hogy a görög hatóságok komolyan megvizsgálják a kérelmező menedékjog iránti kérelmét, másrészt pedig azért, hogy teljes mértékben tisztában voltak a helyzettel, mégis olyan fogva tartási és létfeltételeknek tették ki a kérelmezőt, amelyek megalázó bánásmódot eredményeztek (az EJEB M. S. S. kontra Belgium és Görögország ügyben 2011. január 21-án hozott ítéletének [a *Recueil des arrêts et décisions*-ban még nem tették közzé] 358., 360. és 367. §-a).
- 89 Az, ahogyan ez az ítélet az alapvető jogok megsértésének mértékét ismerteti, azt jelzi, hogy M. S. S. kérelmező átadásának idején a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően Görögországban rendszeres zavarok voltak tapasztalhatók.
- 90 Az Emberi Jogok Európai Bírósága annak megállapítása céljából, hogy kellően bizonyított volt az a veszély, amelynek a kérelmezőt kitétték, figyelembe vette a nemzetközi nem kormányzati szervezetek rendszeres és egybehangzó jelentéseit, amelyek rámutattak a közös európai menekültügyi rendszer görögországi alkalmazása során felmerülő gyakorlati nehézségekre, az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosa

(HCR) által az illetékes belga miniszternek küldött leveleket, de a Bizottságnak a dublini rendszer értékeléséről szóló jelentéseit, és a 343/2003 rendelet átdolgozására vonatkozó, a rendszer hatékonyságának növelésére és az alapvető jogok hatékony védelmére irányuló javaslatokat is (a fent hivatkozott M. S. S. kontra Belgium és Görögország ügyben hozott ítélet 347–350. §-a).

- 91 Így a belga, az olasz és a lengyel kormány állításával ellentétben, miszerint a tagállamoknak nincsen megfelelő eszközüik arra, hogy megítéljék, mennyire tartja tiszteletben a felelős tagállam az alapvető jogokat, és ezáltal azt, hogy milyen tényleges veszélynek lenne kitéve egy menedékkérő a felelős államnak történő átadása esetén, az olyan fajta információk alapján, mint amilyenekre az Emberi Jogok Európai Bírósága hivatkozott, a tagállamok fel tudják mérni a felelős tagállam menekültügyi rendszerének működését, és így mérlegelni tudják az ilyen veszélyeket is.
- 92 Rá kell mutatni a 343/2003 rendeletre vonatkozó bizottsági jelentések és módosító javaslatok fontosságára, amelyek létezése nem maradhat rejtve az átadó tagállam előtt, tekintettel arra, hogy részt vesz az Európai Unió Tanácsának munkájában, amely egyik címzettje ezeknek a dokumentumoknak.
- 93 Másfelől az EUMSZ 80. cikk úgy rendelkezik, hogy a menekültpolitikára és annak végrehajtására a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának elve az irányadó, ideértve annak pénzügyi vonatkozásait is. A 2001/55 irányelv példaként szolgál erre a szolidaritásra, de – ahogyan az a tárgyaláson is elhangzott – a benne foglalt szolidaritási szabályok csupán az irányelv hatálya alá tartozó, egészen kivételes helyzetekre vonatkoznak, méghozzá a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlására.

- 94 A fentiekből az következik, hogy annak érdekében, hogy az Unió és tagállamai eleget tehessenek a menedékkérők alapvetői jogainak védelmére vonatkozó kötelezettségeknek, olyan helyzetekben, mint az alapeljárásokban szereplő tényállások, a tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat – kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében „felelős tagállamnak”, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszeres zavarok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező a Charta 4. cikke értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.
- 95 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy az a tagállam, amely nem tudja átadni a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében „felelősként” meghatározott tagállamnak, köteles-e maga megvizsgálni a kérelmet, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelet III. fejezete számos feltételt felsorol, és hogy ezeket a feltételeket az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdése alapján az említett fejezetben megállapított rangsor szerint kell alkalmazni.
- 96 Amennyiben nem lehetséges a kérelmező átadása a 343/2003 rendelet III. fejezetében foglalt feltételek szerint felelős tagállamként meghatározott Görögországnak, akkor annak a tagállamnak, amelynek ezt az átadást végre kellett hajtania, – fenntartva a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt azon lehetőséget, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet – folytatnia kell az említett fejezetben foglalt feltételek vizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy a rangsorban következő valamelyik feltétel alapján meg lehet-e egy másik tagállamot határozni felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.
- 97 A 343/2003 rendelet 13. cikke értelmében amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem határozható meg felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, az első olyan tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynél a menedékjog iránti kérelmet benyújtották.

- 98 Annak a tagállamnak, amelyben a menedékkérő tartózkodik, ügyelnie kell azonban arra, hogy a kérelmező alapvető jogának megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Szükség esetén magának a tagállamnak kell a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a kérelmet megvizsgálnia.
- 99 A fenti megállapítások összességéből az következik, hogy – amint arra a főtanácsnok a C-411/10. sz. ügyre vonatkozó indítványának 131. pontjában rámutatott – a 343/2003 rendelet azon megdönthetetlen vélelem alapján történő alkalmazása, amely szerint a kérelem megvizsgálásáért elsődlegesen felelős tagállamban tiszteletben fogják tartani a menedékkérő alapvető jogait, nem egyeztethető össze a tagállamok arra irányuló kötelezettségével, hogy a 343/2003 rendeletet az alapvető jogokkal összhangban kell értelmezniük és alkalmazniuk.
- 100 Ezenkívül – ahogyan arra N. S. is hivatkozik – ha a 343/2003 rendelet az alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozóan megdönthetetlen vélelmet állítana fel, akkor magát a rendeletet is olyanak lehetne tekinteni, mint amely megkérdőjelezi az alapvető jogoknak az Unió és tagállamai általi védelmére és tiszteletben tartására irányuló biztosítékokat.
- 101 Így lenne ez különösen abban az esetben, ha az alapvető jogok tiszteletben tartását illetően bizonyos államokat „biztonságos államnak” minősítő rendelkezést megdönthetetlen és az ezzel ellenkező bizonyítást kizáró vélelemként kellene értelmezni.
- 102 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2005/85 irányelvnek az európai biztonságos harmadik ország fogalmára vonatkozó 36. cikke annak (2) bekezdése a) és c) pontjában úgy rendelkezik, hogy egy harmadik ország csak akkor tekinthető „biztonságos harmadik országnak”, ha nemcsak hogy megerősítette a Genfi Egyezményt és az EJEE-t, de tiszteletben is tartja az azokban foglalt rendelkezéseket.

- 103 Ez a megfogalmazás azt jelzi, hogy az egyezmények tagállam általi megerősítése nem hoz létre megdönthetetlen vélelmet arra vonatkozóan, hogy ez az állam tiszteletben tartja az egyezményeket. Ez az alapelv a tagállamokra és a harmadik országokra is alkalmazandó.
- 104 Ilyen feltételek mellett megdönthetőnek kell tekinteni a jelen ítélet 80. pontjában megállapított, a releváns szabályozások alapjául szolgáló vélelmet, amely szerint a menedékkérőkkel kapcsolatos bánásmód megfelel az emberi jogoknak.
- 105 Ezekre a megállapításokra tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy ellentétes az uniós joggal egy olyan megdönthetetlen vélelem alkalmazása, amely szerint a 343/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján felelősként meghatározott tagállam tiszteletben tartja az uniós alapvető jogokat.
- 106 A Charta 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat – kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében „felelős tagállamnak”, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszeres zavarok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.
- 107 Amennyiben nem lehetséges a kérelmező átadása a 343/2003 rendelet III. fejezetében foglalt feltételek szerint felelős tagállamként meghatározott másik uniós tagállamnak, akkor annak a tagállamnak, amelynek ezt az átadást végre kellett hajtania – fenntartva a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt azon lehetőséget, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet –, folytatnia kell az említett fejezetben foglalt feltételek vizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy a rangsorban következő valamelyik feltétel alapján meg lehet-e egy másik tagállamot határozni felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.

- 108 Annak a tagállamnak, amelyben a menedékkérő tartózkodik, ügyelnie kell azonban arra, hogy a kérelmező alapvető jogának megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Szükség esetén magának a tagállamnak kell a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a kérelmet megvizsgálnia.

A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésről

- 109 A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésével a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) lényegében arra kér választ, hogy azon személyek tekintetében, akikre a 343/2003 rendelet vonatkozik, szélesebb körű-e az EJEE 3. cikke által biztosított védelemnél az uniós jog általános elvei által, és különösen a Chartának az emberi méltóságról szóló 1. cikkében, a menedékjogról szóló 18. cikkében és a hatékony jogorvoslatról szóló 47. cikkében biztosított védelem.
- 110 A Bizottság szerint az erre a kérdésre adott válasznak lehetővé kell tennie a Charta azon rendelkezéseinek beazonosítását, amelyeknek a felelős tagállam általi megsértése az átadásról dönteni köteles tagállam másodlagos felelősségét vonja maga után.
- 111 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmezéséből ugyanis – még ha a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) nem is indokolta benne kifejezetten, hogy az ítélete meghozatalához mennyiben lenne szükséges a kérdésre adandó válasz – vélelmezhető, hogy ez a kérdés a K. R. S. kontra Egyesült Királyság ügyben 2008. december 2-án hozott határozatra (a *Recueil des arrêts et décisions*-ban még nem tették közzé) vezethető vissza, amelyben az Emberi Jogok Európai Bírósága elfogadhatatlannak ítélte meg az arra irányuló panaszt, hogy a kérelmezőnek az Egyesült Királyság által Görögország részére történő átadása során megsértették az EJEE 3. és 13. cikkét. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) előtt egyes felek arra

hivatkoztak, hogy az alapvető jogok Chartából eredő védelme szélesebb körű, mint az EJEE szerinti védelem, és hogy a Charta figyelembevételének azt kell eredményeznie, hogy helyt adnak arra irányuló kérelmüknek, hogy az alapeljárás felperesét ne adják át Görögországnak.

- 112 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat meghozatala óta az Emberi Jogok Európai Bírósága újabb bizonyítékokra tekintettel felülvizsgálta álláspontját, és a fent hivatkozott M. S. S. kontra Belgium és Görögország ügyben hozott ítéletben nemcsak azt mondta ki, hogy a Görög Köztársaság a kérelmező görögországi fogva tartási és létfeltételei miatt megsértette az EJEE 3. cikkét, és a kérelmező esetében lefolytatott menekültügyi eljárás hiányosságai miatt megsértette az EJEE említett 3. cikkével összefüggésben értelmezett 13. cikkét, hanem azt is, hogy a Belga Királyság megsértette az EJEE 3. cikkét, mivel a kérelmezőt a görögországi menekültügyi eljárás hiányosságaiból eredő veszélyeknek és Görögországban olyan fogva tartási és létfeltételeknek tették ki, amelyek ellentétesek ezzel a cikkel.
- 113 Amint az a jelen ítélet 106. pontjából következik, a tagállamok megsértik a Charta 4. cikkét, ha a menedékkérőket a jelen ítélet 94. pontjában ismertetett körülmények között átadják a 343/2003 rendelet értelmében felelős tagállamnak.
- 114 Nem tűnik úgy, hogy a Charta 1., 18. és 47. cikke alapján más választ lehetne adni a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett második, harmadik, negyedik és hatodik kérdésre, valamint a C-493/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésre.
- 115 Következésképpen a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésre azt kell válaszolni, hogy a Charta 1., 18. és 47. cikke alapján sem lehet más választ adni a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett második, harmadik, negyedik és hatodik kérdésre, valamint a C-493/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésre.

A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésről

- 116 A C-411/10. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésével a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) lényegében arra kér választ, hogy amennyiben az előző kérdések az Egyesült Királyság kötelezettségei kapcsán merülnek fel, a (30.) jegyzőkönyv figyelembevétele befolyásolja-e a második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre adott válaszokat.
- 117 Ahogyan az EHRC is előadja, ez a kérdés a Secretary of State-nek a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) előtt képviselt álláspontjára vezethető vissza, amely szerint a Charta rendelkezései nem alkalmazhatók az Egyesült Királyságra.
- 118 Jóllehet a Secretary of State már nem képviselte ezt az álláspontot a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) előtt, emlékeztetni kell arra, hogy a (30.) jegyzőkönyv 1. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Charta nem terjeszti ki a Bíróságnak vagy a Lengyel Köztársaság, illetve az Egyesült Királyság bármely bíróságának hatáskörét az annak megállapítására való lehetőségre, hogy a Lengyel Köztársaság vagy az Egyesült Királyság törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései, gyakorlatai vagy intézkedései nincsenek összhangban azokkal az alapvető jogokkal, szabadságokkal és elvekkel, amelyeket a Charta újílag megerősít.
- 119 E rendelkezés szövegezéséből megállapítható, hogy – ahogyan arra a főtanácsnok a C-411/10. sz. ügyre vonatkozó indítványának különösen 169. és 170. pontjában rámutatott – a 30. jegyzőkönyv nem kérdőjelezi meg, hogy a Charta hatálya az Egyesült Királyságra, illetve Lengyelországra is kiterjed, amit az említett jegyzőkönyv preambuluma is megerősít. Így a (30.) jegyzőkönyv harmadik preambulumbekzdése szerint az EUSZ 6. cikk előírja, hogy a Chartát a Lengyel Köztársaság és az Egyesült Királyság bíróságainak szigorúan az ugyanezen cikkben említett magyarázatoknak megfelelően kell alkalmazniuk és értelmezniük. Ezenkívül az említett jegyzőkönyv hatodik preambulumbekzdése szerint a Charta újílag megerősíti az Unió által elismert jogokat, szabadságokat és elveket, és e jogokat láthatóbbá teszi, ugyanakkor nem teremt új jogokat és elveket.

- 120 Ilyen feltételek mellett a (30.) jegyzőkönyv pontosabban meghatározza a Chartának az alkalmazási körére vonatkozó 51. cikkét, és nem irányul sem arra, hogy mentesítse a Lengyel Köztársaságot és az Egyesült Királyságot arra vonatkozó kötelezettségük alól, hogy tiszteletben tartsák a Charta rendelkezéseit, sem pedig arra, hogy megakadályozza e tagállamok valamelyikének bíróságát abban, hogy gondoskodjon ezeknek a rendelkezéseknek a tiszteletben tartásáról.
- 121 Mivel az alapeljárásokban érintett jogok nem tartoznak a Charta IV. címéhez, a (30.) jegyzőkönyv 1. cikke (2) bekezdésének értelmezéséről nem szükséges határozni.
- 122 Ennélfogva a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy amennyiben az előző kérdések az Egyesült Királyság kötelezettségei kapcsán merülnek fel, a (30.) jegyzőkönyv figyelembevétele nem befolyásolja a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre adott válaszokat.

A költségekről

- 123 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUSZ 6. cikk és/vagy az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikke vonatkozásában az uniós jog végrehajtásának minősül valamely tagállamnak az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott**

menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján arról hozott határozata, hogy megvizsgál-e egy olyan menedékjog iránti kérelmet, amelynek megvizsgálásáért az e rendelet III. fejezetében szereplő feltételek alapján nem felelős.

- 2) Ellentétes az uniós joggal egy olyan megdönthetetlen vélelem alkalmazása, amely szerint a 343/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján felelősként meghatározott tagállam tiszteletben tartja az európai uniós alapvető jogokat.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat – kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében „felelős tagállamnak”, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszeres zavarok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.

Amennyiben nem lehetséges a kérelmező átadása a 343/2003 rendelet III. fejezetében foglalt feltételek szerint felelős tagállamként meghatározott másik európai uniós tagállamnak, akkor annak a tagállamnak, amelynek ezt az átadást végre kellett hajtania, – fenntartva a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt azon lehetőséget, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet – folytatnia kell az említett fejezetben foglalt feltételek vizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy a rangsorban következő valamelyik feltétel alapján meg lehet-e egy másik tagállamot határozni felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.

Annak a tagállamnak, amelyben a menedékkérő tartózkodik, ügyelnie kell azonban arra, hogy a kérelmező alapvető jogának megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Szükség esetén magának a tagállamnak kell a 343/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a kérelmet megvizsgálnia.

- 3) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 1., 18. és 47. cikke alapján sem lehet más választ adni.**

- 4) Amennyiben az előző kérdések Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának kötelezettségei kapcsán merülnek fel, az Európai Unió Alapjogi Chartájának Lengyelországra és az Egyesült Királyságra történő alkalmazásáról szóló (30.) jegyzőkönyv figyelembevétele nem befolyásolja a C-411/10. sz. ügyben előterjesztett második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre adott válaszokat.**

Aláírások